

Nr 192.

Av herr Larsson, Sigfrid, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till hushållningssällskapens undervisningsverksamhet m. m.

I årets statsverksproposition har under nionde huvudtiteln föreslagits, att till Bidrag till hushållningssällskapens undervisningsverksamhet m. m. under budgetåret 1953/54 skulle anvisas ett förslagsanslag av 1 266 500 kronor. Av detta belopp avse 1 200 000 kronor undervisningskurser. Ifrågasvarande anslag, som tidigare varit obetecknat, ändrades från och med budgetåret 1951/52 till förslagsanslag. Anslaget får emellertid icke överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

Ändringen vidtogs av det skälet, att så länge anslaget kvarstod som obetecknat kunde icke hushållningssällskapen eller andra kursanordnare erhålla besked om storleken av dem tillkommande statsbidrag, förrän en preliminär fördelning verkställdes av lantbruksstyrelsen. Detta medförde en försening av kursverksamhetens igångsättande, och värdefull studietid gick förlorad i avvaktan på besked om statsbidrag skulle komma att utgå till en verksamhet av den omfattning, vartill anmälningar förelägo. Dessutom förefanns ytterligare en väsentlig olägenhet. Eftersom det ej var möjligt att beräkna kostnaderna för kurserna mer än uppskattningsvis vid tiden för avgivande av förenämnda ansökningar, kunde, på grund av risken att anslaget ej skulle räcka till, icke alla anmälda kurser komma till stånd. De verkliga kostnaderna blevo emellertid av olika skäl i de flesta fall lägre än vad som preliminärt beräknats. Trots det uppenbara behovet blev det på så sätt ej möjligt att helt utnyttja det anvisade anslaget. Ärligen måste därför ett flertal till sällskapen inkomna ansökningar om kurser avslås, trots att anslaget hade varit tillräckligt även för dessa.

Genom att anslaget till hushållningssällskapens undervisningsverksamhet numera uppföres som förslagsanslag borde ifrågasvarande olägenheter ha undanröjts. Det har dock i praxis visat sig, att den inskränkning, som föranledes av att anslaget får överskridas först efter medgivande av Kungl. Maj:t, medfört, att de ovan berörda nackdelarna alltjämt kvarstå. En framställning om anslagets överskridande kan icke göras, förrän det beräknade medelsbehovet under budgetåret kan överblickas. Beslut i ärendet erhålles först sedan en avsevärd tid av budgetåret förflutit. Något beslut på den framställning om anslagets överskridande under innevarande budgetår, som lantbruksstyrelsen avgav den 12 december 1952, har sålunda ännu icke med-

delats. Klart är emellertid, att även om begärt medgivande erhålles, är tiden då så långt framskriden, att planerade kurser icke kunna medhinnas före vårbruket, när den egentliga studiesäsongen för jordbrukets del måste vara avslutad. Följden härav torde sålunda bli, att även om Kungl. Maj:t lämnar medgivande till ett överskridande av anslaget kommer detta knappast att kunna utnyttjas. Med hänsyn till vad ovan anförts i fråga om storleken av de verkliga kostnaderna i förhållande till de beräknade blir det sannolikt så, att ej ens hela det ursprungligen anvisade anslaget kommer att förbrukas. Nuvarande system för medelsfördelningen och lämnande av medgivande för anslagets eventuella överskridande begränsar således dettas rationella utnyttjande.

Genom försök och forskning vunna erfarenheter samt de snabbt växlande ekonomiska förutsättningarna för jordbruksdriftens inriktning krävas allt större tekniska och ekonomiska insikter hos lantbrukarna. Härav föranlett behov av kunskaper och fortbildning avspeglar sig i ökad anslutning till hushållningssällskapens kursverksamhet.

För att denna betydelsefulla och gagnande verksamhet icke skall bromsas av formella hinder bör ifrågavarande anslag uppföras som ett rent förslagsanslag. En sådan åtgärd skulle, som framgår av det föregående, icke innebära, att verksamheten drager större kostnader för det allmänna än som avsetts. Detta främst på grund av att hushållningssällskapens möjligheter att anordna kurser begränsas av den knappa tillgången på kvalificerade undervisare. En omläggning skulle emellertid innebära, att anslagets användning underlättades och att åtskilligt flera jordbrukare och lanthusmödrar kunde förkovra sina yrkeskunskaper. Samtidigt skapades en smidigare arbetsform för den anslagsfördelande myndigheten. I detta sammanhang må vidare påpekas, att de genom överstyrelsen för yrkesutbildning utgående statsanslagen till kursverksamhet inom hantverk, industri m. m. äro uppförda som förslagsanslag utan inskränkning.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta, att för undervisningskurser avsedd del av anslaget Bidrag till hushållningssällskapens undervisningsverksamhet m. m. uppföres som ett rent förslagsanslag.

Stockholm den 27 januari 1953.

Sigfrid Larsson.

B. A. Nilsson.

Jon N. Jonsson.
